

N° 42.

Sestdeenä, 19. (31.) Oktober

1874.

Matka par gaddu: Mahjas weests 1 rubl., pastes nauda 60 lap.

R a h d i t a j s.

Jaunakohs sinna. Telegrafa-sinna.

Cefschemmes sinna. No Nihgas: pagastu wezzako fapulzechanahs. No Nordelkäs muishas: nelaimigs notilkums. No Hispuites: pahruddena awalibu. No Belgawas: peeferti blehschi. No Wentebils: jauna glahbichanas lairva. No Roseinas: jauna gimnastia. No Kahlishas: nobohmahts fleplawibas darbs. No Behierburgas: wifspahriga tarra-deenasta leeta. No Gushizas: leeli blehschi.

Ahrsemmes sinna. No Bahzijas: Arnima leeta, wezz-kattotu partijas. No Parihfes: pelnaas-bihichanu ar behrneem. No Spanijas: Burboni Don Karlofa deenasta. No Turzijas: usbrukchana triftiteem. No Turlestanes: azzu-jehriga. No Hibnas: kuli-tirgoshana.

Mihli Mahjas weefa lassitaji. Rakfis is Kuloigak. Sihli notilkumi is Nihgas. Atbildes.

Peeliftuma. Matilde. Stahfis is bishwes. Graubi un seedi.

Jaunakohs sinna.

No Nihgas tai 17. Oktoberi. Miswaffar Baltijas generalgubernatora kungs, generalleitenants firsis Bagration us Nihgu pahrbrauzis.

No Parihfes tai 13. (25.) Oktoberi. Turreenas awises sinna, ka Spanijas suhtnis Londonē luhdhis Anglu waldibu, lai winna ohstus leel apfargah, ka tur neteeloht tarra-leetas preefsch Karlissteem isweftas. Us tam lords Derbi (Anglu ministeris) atbildejis ta: kad brakhufarsch Spanija us tahdu wihfi wehl turpmat pastahwetu, tad tas rahdoht, ka Spaneeschu tautai truhstloht ihsta patriotisma (tehwijas mihlestiba) un weenotu spehtu stingruma. Kad Spanijas teefas un juhras tarra-spehts buhtu jo usmannigaki un mohdraki, tad winneem teescham isdohtohs apfargah, ka Karlissteem pa uhdens-zelsteem neteel peewestas tarra-leetas. — Tai 14. (26.) Oktoberi teel no Parihfes sinnohts, ka Franzijas ahriku leetu ministeris, herzogs Delahis, Bordo pilsehtä weefiba runnu turreedams fazzijis: „Marshals Mal Mahons man irr usdewis, lai es par meera-usturrefchanu gahdajoh un es zil eespehdams par to gahdashu. Lai meers buhtu Franzijai par swehtibu, tad meeru wajjaga usturreht ta, ka zaur neteel aistilki Franzijas gohds un labbumi. Franzijas teefbas wajjaga aistahweht un sawstarpigus tautu nolihgumus eewehroht, tad meers huhs par swehtibu. Tahda

sinna gribbu par meeru gahdaht un preefsch jam strahdaht.“

No Belgrades tai 22tra Oktoberi. Pahru dumpju Podgoritscha pa telegrafu tahbas sinna atnahfuchas. Montenegreeschi eet tuwa Podgoritschas pilsehtä, tur us tirgu waj tahbas leetas pirtdami waj arri sawejas pahrdohdami. Miswaffar bija tur leels tirgus. Rahdi 100 Montenegreeschu, turru pulka arri weens arkimandrits bija, us tirgu bija aisgahjusch. Te pazekahs us tirgu leels trohfnis un reis dsird sauzam: „Weens Ischornogorezs (Montenegreetis jeb Melntalmeetis) irr weenu Turku noftiis!“ Tublin Montenegreeschi teel no Turkeem apstahri un fshana fahthahs. Rahdi Montenegreeschi, kurreem laimejajs isfchmault, aissteidsahs pahru rohbeschahm us Montenegru, usajinadami sawas tautas brahtus, kam arweenu eerohtschi pee rohtas, us atreebschanohs. Firsis Niziza apmeerinaja nemeerigohs, nekandams teem us Podgoritschu eet, un tur ar Turkeem fahht kautees. (Stattees to sinna no Turzijas.)

Telegrafa-sinna.

No Maskawas tai 15. Oktoberi. Mitrofanijas prozesses leeta pahruklausinashana irr beigta. (Schinnl teefashana teel ismellela leela naudas trahpshana.)

No Berlina tai 17. (29.) Oktoberi. Arnima leetas eepreefschiga ismellefshana taggad irr beigta. Arnims patš, faslimshanas deht, irr tai 16. (28.) Oktoberi prett apgalwofchanu atlaisis us sawahm mahjahm. Apgalwofshana irr leela 100,000 marku. Ka dsird, tad Arnims gribboht sawas atweeffefoshanas deht us Nizzas pilsehtu brault.

— Tai 17. (29.) Oktoberi. Bahzijas walstis fapulze tilka schodeen fahhta. Trohna-runnä tilka peeminneti tee preefschilkkumi, kas walstis fapulze nahls pee pahrspreeshanas, un daschadi pahrgrohsijumi; tad tilka ta zerriba isfazzita, ka tarra-spehta jeb armijas leeta nohtschoht pee weenprahtibas, un tad ihpofschu swarru tilka us taggadeja meera laifa. — Keisars Wilhelms irr firsu Bismarku fanehmis, kas tai 16. (28.) Oktoberi irr us Berlini atbrauzis.

Geschessemes sinnas.

No Nihgas. Lai 12ta Oktoberi bija no bruggu teefas winnas namma sapulzeti Nihgas kreises pagasta wezzakee, lai is fawa widdus iswehle us 3 gaddeem divi lohjektus preelsch wispahriga karra-deenasta lomiffijas, un tilka iswehleti Rohkneffes pagasta wezzakais Stutschla ar 52 balsim un Dreilinu pagasta wezzakais Kampe ar 30 balsim.

— Lai 22tra Oktoberi tilfchoht leelas Gildes namma augschas sahle noturreta konzerte preelsch labbdarriga mehka. Biletes maksabs peeauguscheem 30 kap. un behrneem 15 kap. — Scho peektdeenas walkaru Latweeschu beedriba eefahka famos jautaschanas walkarus.

No Nordefasmuishas. Lai nakti no 7ta un 8to Oktoberi notikka fuhrmannim, Johann Dreife, leela nelaimē. Kamehr wiffi meerigi mahjina gulleja, tamehr tai tur tuwuma buhdama schkuhni iszehlabs ugguns, no kauna zilwela rohkas laikam peektita. Kad nu wezzais tehws ar fawu dehlu ahra issteidsabs, tad jaw wahgustis un stallis bija pilnas leefmas. La tad apbehdinateem laudim bija Jareds, ka winnu wiffa mantiba sadegga, ko gaddeem bija fawahluschi. Sadegga 5 sirgi, 2 ratti, 4 lamanas un 35 birkawu feena. Wehl schinni gadda winni bija fawu beidsjamo naidu isdewuschchi, 2 sirgus un 1 rattus pirtdami un pee tam 250 rubtus parradus eetaifjuschi. Taggad tehws lihds ar fawu familiju nopostiti. Schehlfirdigi zilweli lai neleed fawu ahrtawinu scheem nelainigeem. Dahwanas pretti nemm arri „M. w.“ redakzija.

No Nispnttes apgabbala (Kursemme) teef Nihgas Wahzu awisei sinnohts pah tarreenas labbibas augschanu. Rudden ir silts un semneeki par tam preezajabs, jo feena schogado bija mas audsis. Pah labbibas augschanu rumajohht, japeemina, ka schinni gadda labbiba gan masak usauguse, bet labbata. Labbakee rudsi swerr lihds 130 mahrzinahm un labbakee meeschi lihds 110 mahrzinahm. Kweeschi (puhri) zaur-zaurim nemmoht labbi isdewuschees, feens un abbolinsch plahni audsis. Dascheem semtohyjeem tillai pufte no pehrnaja ehdamā. Linni un sirni bijuschchi knappi; kartupekki mahleenā un semmas druwās truhdoht; meddus un bruhilenes pawiffam mas bijuschas, to paschu arri warr fazzihht pah dabrsa augteem un fahnehm. Silta ruddena deht weetahm ahbeles fahluschas ohtreis seedeht. Seemas sehju preeks redsoht; rudsi smulki faheluschchi, rudsu lauki ta la ar faktu wadamallu apflabti. Naktim garralahm tohpohht gannibas paleef nedrohshakas, jo schur un tur dsird no sirgu sabschibahm.

No Jelgawas apgabbala. Grihwu frohgā teefas fullaineem laimejabs, tai 25ta Septemberi prahwu sagtu bandu fakert. Pahri kulbas agraki ischmawuschas, bet 7 wasankus nokehra un eeflohdsija krabina. Pee winneem atradda diwejus ais-

juhgtus rattus ar daudj drabnahm, lafkateem, dekkeem, zimdeem, kurpehm un mehstekeem. Gesahloht gan leeguschees, teikdami, ka braukajohht aplahrt ubbagodami, bet wehla isteiza, ka effohht to mantibu daschās weetas fasagguschchi, wiffu wairak tannis nupat noturretōs Leel-Behrses un Salkas muishas gadda tirgōs. Winnu pullā weens isdeenejis saldats, pahris Wahsemneeku un weena Latweeschu meita; tee seeweeschchi winneem bijuschchi tee labbakee lohpa-wahleji. Arri teiz, ka ap Kuldigu effohht weenu aplahrt brauzeju nabbagu islaupijuschchi, tam sirgu atnemdami un Kuldigā pahr teem zitteem wasankeem taggad turroht ismellechanu. La wispirma sinna atskrehja no Nihgas, kur arri mantibas sagtas lihds 200 rubt. wehrtiba: lai tahdeem nu dsennahs passat, ko nu arri laimigi panahza. Lohhti wehlejana un wiffieem frohdsineekeem un nammatehweem pee firds leekama luhgschana buhtu: lai jel arri winni no fawas pufses wiffus tahdus aplahrt brauzejus nabbagus, kur taggad wiffa ubbagoschana zeeti noleegta, wairak eewehrotu un kur rahditohs dohmiga buhschana, tuhliit teefahm sinnu palaitu, tapat ta to nupat minnetais gohdigais Grihwu frohdsneeks Huhna l. irr darrijis, tad gan zil daschai sagtu bandai pehdas peebsttu. (Lat. aw.)

No Wentspils. Us Wentspilli irr preelsch luggineeku glahbschanas is juhras breefahm atfuhrita jauna dahrga glahbschanas laima, ko Behterburgas wirsbeedriba likluse Londone taisiht. La tad nu ta glahbschanas eerikte Wentspilli tohy jo pilnigata. Scho jauno laiwu Wentspilneeki irr eemihjuschi prett masatu dselslaiwu. Glahbschanas stanzijas teef eetaifitas Ushawa, Filsbergā, Leserubahka un Mas-Giptōs; lai Deens dohd, ka gar wiffu Kursemes juhmalli tahdas swehtigas eeriktes atrastohs, bet arri to luhdsam, lai jel Kursemes eedshwotaji, apzerredami tahs leelas breefmas, lahōas nabbagi luggineeki daudstahrt kriht, no mihlestibas pasneeds fawas artawas us tam, ka schahdas glahbschanas stanzijas warr tikt usturretas. Dahwanas eesuhntamas teescham pee juhras glahbeju komitejas Leepaja.

No Raseinas. Raseinu aprinka muishneeki, la B. w. sinno, nospreeduschchi turreenas aprinka slohlu pahrtaiiht par progimnasiju un preelsch tahdas slohlas usturras matjacht pa 1 kapeitai no kataras desetinas derrigas semmes. Progimnasijas ustureschana maksaschoht lihds 12,300 rubt. Witnas apgabbala turators sohlijis isgahdohht, ka waldbiba maksatu preelsch aprinka slohlas lihds schim maksatu nandu, lahduš 2400 rubt. un bes tam lahduš 3000 rubt. turpmat preelsch progimnasijas. No muishneeku semmes (prohti kapeiku no desetinas) dohma lahduš 4750 rubt. fawahht un Raseinu pilsehhta dohshohht lahduš 660 rubt. lihds ar slohlas mahju. La tad zerrams, ka (ja ihpasechi schkehrschchi neatgadditohs) progimnasija drihsumā tiks atflahhta un

tas buhtu par leelu labbumu neween teem muisch-
neefem pascheem, lam fawi behrni lihds schim bija
jubdsehm tablu jawedd, lab gribbeja augstatas stoh-
las tohs laist, bet arri semneefem, kurreem tif ar
leeleem publineem lihds schim bija espebjams, behr-
nus augstatas stohlās raidiht un las tadeht, zil
daschu reisu no tam atrahwahs, bihdamees deblu
tabtumā (Schautōz, Witnā, Raunā jeb pat Zel-
gamā, Leepajā un Rihgā) swescheem laudim us-
tizzeht.

No Kahlischas (Bohtu semmē) teel Kreewu awisei
(Gološs) sinnohts pahr labbu sawadi nodohmatu slep-
kawibas darbu un tas bija tā: lahda alzises lunga
gaspascha ap pufsnakti gultā atmohstahs, pee fa-
wahn meefahm sahpes fajusdama un reds, la win-
nas laulata drauga gulta, las winnas gultai blaf-
lus stahw, ar gaischu leesmu degg. Winna peeze-
lusehs usmohdina sawu wihru un abbeem arri is-
dohdahs, ugguni laimigi apdsehst. Ismellejoht at-
radda, la gultu palagi un dekkis un zittas drehbes
bija ar spirktu fastlappinatas un tad aisdedsinatas.
Gaspascha uszeldamahs bija dsirdejuse, la kahds (lai-
lam tas nedarbis) ar pliffahm kahjahm jeb ar sek-
kehnm pa treppehm us leiju nosteidfahs. Laitam
kahds bija gribbejis alzijas lungu nonahweht un ta-
pehz gultu drehbes ar spirktu fastlappinajis un tad
aisdedsinajis, dohmadams, la spirktam aisdeggotees
alzises lungs sadegschoht.

No Wehterburgas. Zaur Wissaugstalo ulasu
no 1ma Oktobera seh. g., dohts walddamam sena-
tam, irr nosazihhts, la schinni gaoda (no 1ma No-
wembera lihds 15tam Dezemberam), preelsh armi-
jas un slottes peepsildschanas jaesfauz us farra-dee-
nastu 150,000 zilwetu. Walddams senats scho-
flaitli isdallijis us gubernijahm, pehz jaunetu flaitla
rehkinajoht, las latra gubernija atrohдах un tad
isfluddinajis listi, kurrā ussimehts, zil rekruschu
latrai gubernijai jadohd. Pehz schihs listes jadohd
Widsemmei 1832 un Kursemmei 1271 un Jggauu
semmei 591 retrahschi.

No Gussizas teel Kreewu awisei („Gološs“)
rahtihhts pahr to wiltu-naudas kalleju Sergejewu,
las ar to isdaudsinato sagli Nowikowu is Wladi-
maras pilsehtas zeetuma bija isbehojis. Behgti
sinnaja paslehptees, tā la polizeja, lai gan wiffadi
nopusledamahs, nespehja tohs rohla dabbuht. Bei-
dschoht tillā fakerts Nowikows Dubrowas zeemā, lar
arweenu behgti mehds paslehptees. Schinnis dee-
nās sakehra arri Sergejewu Gussizas pilsehtas tu-
wumā. Metahlu no Dubrowas zeema polizeja bija
kahdus semneelus us wakti islittuse. Sergejewš,
no tam nelo nesinnadams, peenahza ar diweem no
faweem draugeem pee minneteem semneefem un sahla
ar teem dsert. Winna draugi winnu peedsirdija, tā
la wansch wairs nelo no femis nesinnaja un tad
winnu polizejai nodema. Abbi noseedsneeki, Serge-
jewš un Nowikows, tillā atkal eelitti sawā fennajā

zeetumā. Turprettim tas isbehdsis slepława Tschur-
lins wehl naw fakerts; bet dohma, la arri winnu
drihs dubbuhs rohla. Wansch taggad daufotees pa
meschu opfahrt un no saweem draugeem fargajotees,
las winnu labprahht fakertu, jo par winna faher-
schanu tiks labba alga malfata.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzijas. No ta laika, kur starp Pruh-
scheem un Dahneem bija karsch deht Schleswigas
un Holsteinas, Dahni neturreja labbu prahhtu us
Wahziju, jo winni schinni karrā pasauđeja diwi pa-
walstes (Schleswigu un Holsteinu), las pee Wah-
zijas tillā peeschkirtas. Taggad abbas waldbibas,
tillabb Dahnu tā arri Wahzu waldbiba, stahw labbā
draudsihā. Tai 14tā Oktoberi Dahnu trohnaman-
tineeks un trohnamantineeze abraufuschi us Berlini
un tiffuschi no keisara Wilhelma sanemti. — Pahr
Arnima leetu runnajoht, irr mas to stahstihht. Ar-
nims bija pee wirsteefas (Obertribunal) scheshlojees pahr
to, la effoht zeeti sanemts, bet zaur sawu scheshlo-
schanohs nelo naw panahzis. Gan daschas awises
sinnoja, la Arnims tiffchoht no sawas apzeetina-
schanas atswabbinahts, bet lihds schim tas wehl naw
notizzis. Kā winnureis peeminnejam, tad us Pa-
rihsē aisfahhtija, las Wahzu suhtna deenastneelus
pahrlauschinatu Arnima leetā. Taggad atnahku-
schas sinnas, la zaur pahrlauschinaschanu nelo naw
panahkuschi, tas irr, nelo naw atradduschi, las Ar-
nimam kahdu jaunu wainu peerahditu.

— Starp teem wezzlatoteem Wahzsemme las irr
atschekhruschees no Rohmas pahwesta un pahwesta
laizigus peegudrojimus ne-estatta par pilnigeem un
nemaldigeem, turprettim tif us tam gribb stahweht,
las wezza fristigā basnizā bij spehla, starp scheem
wezzlatoteem irr ischekirramas 2 partijas, teem wee-
neem ruhy us pateefibas pamatta stahweht, teem
ohtreem irr tif tas leelais preeks, la nu nofratta
lihdschinnigahs tizzibas un basnizas saites, ween-
alga las atleek un weeta stahjahs. Weens Lutteru pro-
fessors no Wahzsemmes Dr. Krafts irr kohpā bijis
ar wezzlatotu weddeju, prohti slaweno professori
Döllingeri un farunnajotees par tizzibas leetahm
Döllingers effoht teizis, la pehz winna dohmahm
ne-ilgā laika wiffi tee wezzlattoki, las swehtu bihheli
atshht par sawu pirmo pateefibas awotu, buhschoht
peeweenotees ewang. Lutteru tizzibai; swehtu walkar-
ehdeenu winni buhschoht drihs tapat baudiht, tā
ewang. Lutteru basnizas, prohti neween to maiši is-
dalloht, bet maiši un wihnu pehz ta Runga eestah-
dischanas.

No Parihses. Parihse teel taggad weena ne-
buhshana isdelbeta, pahr to katrs zilwetu draugs
warr preezatees, un ta irr schi. Parihse pa eelahm,
waffejeem dahseem, sehhts-widdeem staiga no Itali-
jas atwesti behrni, pa leelakai dakkai ubbagodami,
pa dakkai arri sijoses un kohles spehledami. Schee

behri teel no kahdeem spekulanteem (pelnas-dsinne-jeem) turreti, fas ar tahdeem naudu pelna. Schahdu behri liktens irr lohti noschelojams, jo minnetee spekulanti tohs gauſchi flikti turra, dohd maj eht un daudſ pehreena. Kad nu behri leelakt isauguſchi, ta la wianni wairſ preelſch ubbagofchanas naw derrigi, tad wianni no ſaweem turretajeem teel at-laisti, lai tad nabbadſini ſinnahs, la ſawu dſihwibu us preelſchu lai dſihdina. Pa leelakti daktai ſchahdi behri paleel wehlaſ par blehſcheem un noſeedſnee-keem, jo aplahrt ſtaigadami wianni neko naw mah-zijufchees un ſlinloht eeradbuſchi. Taggadeis Pa-riſſes polizejas kungs, Menolds wahrda, ſcho ne-buſſchanu eewehrojſ, nodohmajſ tai gallu darriht. Wiſch ar Italijas ſuhtni norunnajſ, la lai Ita-lijas waldbiba netantu behrus us Franziju weſt; tad no ſawas puffes wiſch tahbus ſpekulantus, fas ar behrneem us tahdu wiſſi pelnu dſenn, raudſihs ſagubſtiht un winneem tahdu buſſchanu aiſleegt.

No Spanijas. Iſchetri lohzeſki is Burbonu zilts (bijuſchu Frantſchu tehniu zilts) eeſtahjuſchees Don Karloſa deenastä par wirſſneekeem, un prohti Parmas herzogs Roberts un Kaſertas graſs Alfons par pallawneekeem un Baru graſs un Bardu graſs par kapteineem. Ka ſchee iſchetri Burbonu printſchi Don Karloſa armija eeſtahjuſchees, tas teel no da-ſchahm awiſehm lohti ſihwi pahſpreeſts. Tahs fallä, la minnetee printſchi, Don Karloſa deenastu peenemdami, arri usnehmuſchi us ſewi atbildſchanu par Karliſtu karra weſchanu. Sinnams leegt win-neem neweens to newarr, jo wianni naw nekahda waldbineeka appaſſchneeki. — Karliſtu waddonis Dor-regarai jaw kahdas deenas uſturrahs Pariſſe. Don Karloſs winnam atwehlejis us kahdu laiku no karra-darbeem atpuhſtees.

— Waldibas generalis Dabans, la jaw beidſamä nummurä peeminnejam, ſalahwa Karliſtus, ta la wiannu waddonim Lozano lihbs ar wairaf wirſnee-keem bij jabehg; bet behgſchanä wianni tikla no waldbas ſakerti un Lazano effoht teeſahm nodohſt, ta-pek; la wiſch effoht dſelſzeſku weetahm maitijis un iſchetrus dſelſzeſka deenastneekus lizzis noſchaut.

No Turzijas. Bruſſas pilſſehta irr pee Ar-meneeſchu kattotu baſnizas no Turkeem isdarrihts warras-darbs. Septempera mehneſcha heigäs kahdi 200 Turku ſaldati, no gubernatora abjutanta un daſcheem pilſſehtas padohmes lohzeſteem wadditi, usbrukka minnetai kattotu baſnizai. Wianni neween baſnizä ebrucka, bet arri pahſ biſkapa pilſ muhreem pahrtahpa, biſkapa, baſnizas drehbës gehrbtu, ſa-grahba, pa treppehm ſemmé nowilka, baſnizas dur-wis uſlauja, baſnizas leetas un traufus apgahnija un tohs tur ſapulzejuſchohs wihreſchus un ſeewee-eewainoja, las tur us Deewa kalpoſchanu bija ſa-nahluſchi. Leels pulks kriſtitu ſauſchu, kattoti, Greeki, Armeneeſchi un zitti ſweſchneeki bija pa to laiku ap

baſnizu ſapulzejuſchees un drohſchi ſawu prettoſcha-nohs prett tahdu warras darbu iſſazzija.

— Pahſ zittu kahdu naidigu ſadurſchanohs ſtarp Turkeem un kriſtiteem teel ſinnohſt no Baras pilſ-ſehtas. Tai 7. (19.) Oktoberi bija tirgus. Podgoriſſchä us ſcho tirgu bija atradbuſchi weenu no-ſiſtu Turku. Turki to ſinnahſt dabbujuſchi apſitta wiſſus us tirgu ſanahluſchus Montenegreeſchus (Mela-kalneeſchus). Deenu pek; tam arri kahbus Monte-negreeſchus atradda noſiſtus, zittus Podgoriſſchä, zittus kahdä klaijumä. Pawiſſam effoht apſitti 17 Montenegreeſchi un bes tam wehl daſchi kriſtigi Turku pawalſſneeki, kurrus wianni bija eeradſiſjuſchi par Montenegreeſcheem. Pipera kloſtera arkimandritz til zaur to ſawu dſihwibu iſglahba, la wiſch pee kahda Turka nammä paſlehpahs. Tee Podgoriſſchas ap-gabbalä dſihwodamee Montenegreeſchi aiſbehgä us Montenegru. Tee Turki, las eelſch Montenegras dſihwo un wehlejahs us Turziju aiſeet, tikla lihbs robefchahm pawadditi; tiklai daſchi no Turkeem pa-litta wehl eelſch Montenegras. Montenegreeſchi tag-gad leelä nemeerä, bet lihbs ſchim wairaf nekäs naw notizzis. Taggad no Turku un Montenegreeſchu puffes teel ſchis behdigais notiklums iſmellehts.

No Turkeſtanes teel ſinnohſt, la ſtarp tur-reenas eedſihwotajeem iſzehlufehs azzu-ſehrga. Uz-zeſ uspampſtoht un ſchahda uspampſchana iſzehto-tees no turreenas karſta gaiſa, las ar ſmaltahm ſmittim pildihts. ſchi azzu-wahjiba, las weetahm arri ſennal tikla pamannita, taggad pahwehrtuſehs par pilnigu ſehrgu un ſlinneeku pulks arweenu wai-rojahs. Turreenas eedſihwotaji dohma, la azzu-ſehrga zehluſehs no ſlikta uhdena un no melonehm, las tur teel daudſ ehtas. Uhdens arri teeſchahm irr weetahm til ſlikts, la ne ſirgi to negrihb dſert, bet krahtdami un ſchahgdami no tam atraujahs.

— Arri par kahdu behdigu atgaddijumu teel no Turkeſtanes ſinnohſt. Atgaddijums bija tahds. Ne-ſenn kahdi wirſneeki bija ſapulzejuſchees kahdä iſ-tabä, us iſtabas durwim mehrki uſſihmejuſchi un us to ar ſaweem rewolwereem ſchahwuſchi. Wiannu majors, las no ſchihſ ſchahſchanas neko neſinnaja, grihbjeja minnetä iſtabä ee-eet, bet no abra-puffes durwis atdarroht, winnam eeſkreen lohde galwä ur wiſch bija beigts. Tanni paſchä laikä, tur weens no wirſneekeem mehrki ſchahwa, majors bija durwis atdarrijis un lohdi galwä dabbujis.

No Kihnas. Tai dumpja leetä, las ſtarp Kihneeſcheem un Japaneeſcheem iſzehlahs deht For-moſas fallas, wehl nelas naw iſſchkiſts, lai gan ſarunnahſchanahs wehl teel turreta. Jo eewehrojama leeta irr ta, la Kihneeſchi us tam ſahl ſtrahdaht, lai warretu Kuli-tirgoſchanu iſnihzinahſt. Kuli-tir-gofchana irr tibri lihbsiga wehrgu-tirgoſchanai. Tee ta noſauttee Kuli irr ſemmatahs kahrtas ſtrahdneeki, las par algadscheem un naſta-neſſejeem ſtrahdadami ſawu dſihwibu us preelſchu dſihdina. Kad nu

wehrgu-tirgofchana tilka aisleegta, tad sahla schohs no schelochlojamohs Kihneefchu strahdneefus, prohti tohs Kuli, us zittahm semmehm aiswest, fur tee darbu dabbuja, bet arri par wehrgeem palikka. Tiffa eetaifiti ihpafchi kantohri, fur ar winneem falihga un tad us swefcheenu aisfubtija. Pee Kuli-tirgofchana isnihzinaschana dauds taggad palihdsejuse Portugaliyas jeb Portugaleefchu walidiba. Winna Makao pilsehtâ (Portugaliyas kolonija us Kihneefchu fallas Siangschangas) tilka minnetohs Kuli-kantorus aisfleht un Kuli-tirgofchanu aisleegt. Zaur to nu Kihneefchu walidiba palikka usmanniga us Kuli-tirgofchanu un par tam sawu pateizibu isfazzija Portugaleefchu pahrwaldneefchem Makao pilsehtâ Winna tur aisfubtija trihs selta medaffas, weenu preefsch turreenas gubernatora, weenu preefsch ohsta-pahrwaldneefa un weenu preefsch kolonijas weetneefa. Kuli-tirgofchanu Makao pilsehtâ aisleegdama, Portugaliyas walidiba ta fakohht to nebuschenu irr isdeidejuse. Dauds Kuli-strahdneefu tilka aiswesti us Peru-walsti Amerikâ. Bet kad nu Kuli-tirgofchana no Kihneefchu walidibas aisleegta un kad Peruwalstis newarr labbi istikt bes Kuli-strahdneefchem, tad stary Kihneefchu un Peru-walidibahm sahlahs farunnaschanahs. Zaur Anglijas peepalihdhibu tiks notaisihts stary Kihnu un Peru-walidibahm nolihgums un prohti tahds: Kihnu walidiba til tad atkautj us Peru-walsti sawus Kuli-strahdneefus aiswest, kad winna tur (Peru walsti) warr eetaifiht sawas teefas, tas Kuli-strahdneefus warretu pahrstahht, kad teem pahrestibu darra. Schihs teefas us tam raudsifees, ta tahs kontraktas, to Peruaneefchi ar Kuli-strahdneefchem notaisijusechi, teef ispiditas un kad kontraktas gaddi beigufchees, tad Kuli-strahdneefi atfal warr us Kihnu atpallak eet. Kad Peru walidiba scho nolihgumu nepeenemtu, tad sinname neweenu Kuli us Peru neaiswestu. Kuli arri tilka westi us Brasiliju, bet taggad Kihneefchu walidiba winnus arr tur bes nolihguma nehaus aiswest. Zapreezajahs katram zilwetu draugam, le schi muhschana, schij Kuli jeb wehrgu-tirgofchana. reis buhs gals, jo Kuli-strahdneefchem swefchumâ tapat ta wehrgeem klahjabs.

Mihli Mahjas weefa lastajji!

Jau no gadu-desmiteme Suh, zeenigi Mahjas weefa lastajji, esat eeradufchi, ta Sums sinu domu, ta ar zeematu pahrdofchanu Widsemê us preefschu eet. Bet nu jau ilgats laits pagahjis, kamehr par scho swarigo leetu ne puschplehtu wahrdinu ne-esmu teizi. Es nu nebrihnitos, ja Suh brihndamees praftu: „kap. 3 schihs eerastas sinas mums teel atrautas? Wai Gaujenes mahjitajs wairs nebehda par scho mihli Latweefchu tautai til waijadfigo leetu? Deb wai winsch scho leetu wairs netur par waijadfigu?“

Kad nu tas manim buhtu gauschi reebig? In fahpigs, ja kautini no manim dor atu, ta es par Latweefchu tautas listeni wairs nebehdayr. tad to turu par sawu peenahfumu, Mahjas weefa lastajjeem isstahstihht, kapeh; nu jau ilgatu laiku minetas sinas ne-esmu dewis.

Es jau daschu Latweefchu grahmatu esmu lizis drihtet. Schis darbs til ween manas brihwstundâs bij jadara, fadeht la manim zits amats, kam darba netruhst. Zaur to grahmatu farakstischenu un it ihpafchi zaur to driketu bogenu pahrlabofchanu jeb forekturu manas azis jau schwafakas bij palikuschas. Isgahjuschâ rudeni diwas no manahm grahmatahm no jauna tika driketas. Scho grahmatu forektura manis azis ta apflahdeja, ta nu jau pilns gads pagahjis, kamehr sawas azis drihtu bruchet til ween pee sawa amata wifuwaijadfigeem darbeem.

Sawas domas zaur dikteereefchanu ziteem sinamas dariht, to nu gan spehju, lai gan ar dikteereefchanu rakstijam til labi jau ne-isdobahs, ne ta, kad sawas dohmas ar sawu paschu rofu papihram ustiz. Bet tos ne-isslaitamus skaitkus no Widsemes gubernas awisehm fastahdihht, jil lairs zeemats malfajis, jil leels lairs pahrdots zeemats bijis un ta jo projam, — to manas wahjas azis nepawisam nekautj. Un zitam to skaitku fastahdischana un fastaitischana darbu ari newaru ustizihht, tapeh; ta to darbu newaru pahrluhfot, un tomehr par scho nepahrluhfotu darbu manim atbildeschana buhtu jadod. Ed nu manas kluszeefchana weeniga fakne.

It ta fainneefu gruntineezibas deht jauns buhdams jau preefsch 30 gadeem esmu domajis, tapat ari wehl tagad wezs palizis domaju: ta Latweefchu tautu us augstaeem zenteeneem newar wirfinahht un ta tautu pee ihstena kulturâs stahwolka newar peewest, ja tautas kodols un ferde, tee fainneefi, nepaleel par gruntineefchem.

Nau ja-aismirst, bet ihpafchi japeemin, ta zaur gruntineeziku neween fainneefchem labums isjetahs, bet wifchem tautas lozefchem, itweeneem sinams peh; sawas lahrtas. Ar to paschu mehru, ar to fainneefi paleel turigaki, ar to paschu mehru ari gahjeju labklahjiba lupiojahs.

Es par scho leetu jau til beeft esmu runajis un rakstijis, ta te til weenu ihfu wahrdinu teiffchu. Ja wehl lahds gruntineezibas labumu neapfertu, tahdam padoms jadod, lai aisjelo us tahdu puf, fur fainneefi jau no illegata laita par gruntineefchem palikuschi un ar sawahm paschahm azim lai apflata un eewehro, lahds labums no gruntineezibas isjetahs. Un schis ir tas ihstais labums, ta gruntineefks groschds wairs neteel turehts, bet us sawahm pascha lahjahm stahw, kamehr rentineefks wehl atrodahs atkareniba, un ta gruntineefks sawu paschu semi apstrahda, kamehr rentineefks ap swefchu semi darbojahs. If schahs diwlahrtigas faknes isaug leels pulks smetigo un gahredo angtu. Dauds leelaka rofba pee semes apstrahdashanas un aplopfchana, kreetnas un weseligas dshwojamas ehfas, derigata, weseligata un smetigata bariba, smalfakas eeraschas, lahprahtiba, tautu zaur labatahm kaut ari dahrgatahm stolahm gaischumam veewest, spariga tautas labklahjibas pawaitofchana, wifadâ dshwes pahrlabojumi un ta projam. Gan sinams wif; schee labumi irr laizigi labumi. Bet kam tad tas jadoma, ta tee laizigee labumi Latweefchus nowehrschis no teem muhschigeem labumeem? To nezereju un to netiju.

Turklahht japeemin, ta pee gruntineezibas labumeem lihds schim deemschehl fainneefu masatai pufet ween daliba ir. Tad nu laitam wehl ilgi buhs japuhlejahs, kamehr nahotone tas mehrkis buhs panahhts. Ari dauds zeematu pirzejeem wehl til leeli malfajumi, ta gruntineezibas pilnigs preefks laitam gan ne wineem, bet winu behrneem rola nahht.

Tomehr ari pilnigi zauri westai gruntineezibai sinams buhs sawi gruhumi un sawas nastas. Wilniga labklahjiba schini pasaulê ta weiduls ween rahdahs. Un weiduls par termenu schini pasaulê muhscham jaw nepaleel.

Tomehr zereju, tizu un Deewu luhdsu, lai jo drihs tas laiks laht buhtu, ka gruntneezibas tofs sawu pilnigu augumu buhtu safneedis.

Peestihmejumš. Pehz zeen. farakstijaja wehleschanahš schis ralsiens irr pahrlabbotā oriografijā nodruklahts. Redakzija

Kafks is Kuldigas.

Lai 25tā un 26tā Septembei Kuldigas prahwesta aprisā ftohlotaji noturreja sapulzi. Sapulze tiska noturreta Wahzu drauses ftohlahs sahlē. Sanahlfuchi bija 12 mahzitaji un 46 ftohlotaji. Lai 25tā Septembei pulkst. 10 sahlahs sapulzes darbt. Papreelschu nodseedaja Wahzu wallodā to dseesmu „Waleez ar schelastibu“ un tad Kuldigas prahwests, mahzitajs Būttnera lungs, uskajpa mahzibas krehsā un sapulzi apfweiznājis, pateizahs ftohio-tajeem un mahzitajeem, ka tee wiina usaijinashanaī palkausijuchi un sanahlfuchi. Lihds schim, tā winsch fazzija, effoht wiina prahwesta aprisā diwi konferenzes tappuschas noturretas, bet winsch taggad abku konferenzu lohjektus esfoht tohpā safauzis, lai zaur to ftohlotaji jo wairat tisku fataisiti (fagattawoti) us wifspahrigo Kursemmes ftohlotaju konferenzi, tas nahfamā laikā tiffchoht noturreta, jo schinni gaddā to newarrejuschi daschadu lawelku deht noturreht. Pehz schihs runnas sahlahs konferenzes darbt. Pirmo runnu turreja Brozenes ftohlotajs Kalka lungs. Winsch runnaja „pahz to faiti starp basnizu un ftohlu.“ Lohti tohschā un lohdoligā Latweeschu wallodā winsch neh-mahs wifspirms pahristaigahst kristigas basnizas darba-lautu un sanahma tohpā, ka Deews wiinaī usdewis wifsus zil-welus par Deewa behrneem darriht, bet Deewa behrni irr audsejumi no masa eefahfuma us leelu pilnibu. Basnizas usdewumu isstahstijis, Kalka f. runnaja pahz kristigas ftoh-lahs peenahfumu. Konferenzes lohjetli scho runnu pahz-spreesdami isteizahs ar to pilnigi weenōs prahōs effochi. Dhtru runnu turreja Stabiles ftohlotajs Fielholda f. pahz Kreewu wallodahs mahzibu muhsu laustohlahs. Pehz no-turretas runnas pahrspreeschana weenojahs tahdās dohmās: 1) ka muhsu laustohlahs pee Kreewu wallodahs mahzifchanaš sawu pirmo mehri nespehji tahfal list, tā til us to, ka warr ftohlahs behrneem to Kreewu mahzibu eedohst, kas teem to pirmo weeglinashanu pee wifspahriga farradeenasta apfohla, prohti zaur to, ka tee mahf treewifli lassihht un ralsiht; 2) ka schihs zenschanahs labbad pehz minnetahs deenasta atweegliwashanas tahs lihdschinnigahs ftoh-lahs mahzibas, tahdas neprezeeschami wajabstigas, nebuhf naw arraujamās un mafinajamās; 3) ka Kreewu walloda til tad irr mahzama, tad jaw ta pabuhre mahtes wallodā irr fagattawota un behrns proht lawifli lassihht un sawas dohmas usraffihht. Tresho runnu turreja Saldus ehrgel-neels, Schepsly f., „pahz basnizas dseedaschanas tohpchana.“ Arri zitteem derrehs ar scho runnu ruwali eepasih-tees, tapehz to zeen. lassitajeem pahneegfm. Ihsatōs wahr-dōs sanemta minneta runna tā flanneru: Muhsu mihtā Kursemme jaw no wezzu wezzeem pagganu laifeem dseedaschana stahweja leelā gohdā. Dseedaja wifli wezzi un jauni un itt ihpafchi Lihgo fwehtōs dseefmas atskanneja wifās mallās. Mahza gruhtee dšimtbuhfchanas laifi un lai gan tautās behrni appahfchi schi flohga gruhfi zeeta, tomehr dseefmas un dseedaschanu teem newarreja nem. Ir wehl schinni briedi tautas muttē atrohnaš fuhras fehru dseef-mas no dšimtbuhfchanas nastā, tā arri atminnas no wez-zeem labbateem laifeem, bet ar mahzifchana schihs pama-sitinam isfuddihs. Preelsch reformazijas gan maf jeb itt nefas nebuhs darrihs, Latwjus no meshoneem lihdsigas fahrtas us angstaku stahwolli pazelts, bet ar reformaziju fahrtahs zitti laifi. Itt ihpafchi Gotthard Kettleram muh-

schigu peemianu zelt peenahlahs Latweeschem, jo schis bija pirmais, kas Latweeschus par zitteem zilweeem lihdsigus usfaktija. Winnam Latwju garriga un laiziga labflah-schanahs gahja pee firds; winsch bij Latwju pirmais lab-darris, jo zaur wiina gahdashanu un pawehleschanu tiska Kursemme basnizas buhwetas un lihds ar basnizahm rad-dahs wahzu mahzitaji un schee nu gan buhs tee pirmee bi-juschf, kas Latweem lihds ar fwehtu tizzibu arri dseedaschonu mahzija. Tannīs laikōs mahziti un dedsihi garrineeti bija retti. Arri gruhfa leeta bij dšiflaku mahzibu smeltees. Augstflohlahs bij tahfā Wahzsemme un schihs bij gruhfi safneedamās, tadehf gluschf mahji gahja ar dedsihi Kettlera wehleschanu us preelschu. Wiina muhschš pagahja, pirms wiina eefahfahs darbs redsamus augtus buhtu nefis. Waldineeti pehz wiina wairš nedarbojahs til daudš ar tizzibahs leetahm, bet wiina weenreis eefahf-tahs darbs bij jaw eefaktojees un sahta pamasitinam augt un felt. Gan mahzitaji nahza no Wahzsemmes, gan zitti gahja us Wahzsemmi Deewa wahrduš studeereht. Schurp atnahlfuchi, schee nehmahs festerus eemahzihht un tad nu mahzitahs festeri dseedahst eemahzija, jeb rihfihgati, tad fe-steris no mahzitaja dseefmas nofehtra, tad atfal draudse no wiina ismahziahs. Tannīs laikōs Wahzsemme katra pils-fehtā garrigas dseefmas us fawejadeem meldineem dseedaja. Kad nu mahzitaji wifli weenā augstflohlahs nefundeereja, tad arri kattris dseefmas pehz sawas augstflohlahs meldineem eemahziahs un tā tad ta daudsfahrtiga jufschana muhsu draudšes zehlfusehs un wehl schim briehscham pastahw. Daudš basnizas nu gan pehz jaunajeem, jeb tā nosaufteem Bunt-schela meldineem, bet tā! Retti fur dseed, bet gandrihs wif-fur leeds un bkauj. Un tā wifsus, tiffahs wezzus tā jau-nus meldinus.

Bet to tad lai nu barram, ka draudse sawu eeraftu flaktu kleeegchanu atstahfu un eefahfku ar fšaidru balfi un rihfihgi mehru dseedahst? Trim wajag zeeti tohpā turre-tees un schee irr: ftohlotahs, mahzitahs un ehrgelneels jeb festeris. Kad schee tohpā turrejees, tad pateest pehz maf gaddeem muhsu basnizas daudš labbali dseedahs. Ftoh-lotajam pirma un wifstiprata gruntš jaleef. Behrneem tublit no pahcha eefahfuma flanna dseedaschana pawifšam ja-aisleeds. Lai dseed ar pilnu balfi, bet ne zaur nahsim jeb zaur sohbeem. Stipri us tam jaluhfo, ka galwu ne-eewelf fruhfīs un lai mutte pee dseedaschanas irr labbi platti atwehrtā; turflahf wajag usmannigi klausitees, ka palehna dseedaschana naw ar warru apspeesta. Wiffulab-bali darrihs, tad pirmajahs flundās pa weenam waj diwi bentkeem list dseedahst tahdas sības p. pr. la la la eelsch tohnu fahpfehlem un lausteem alordeem, un tad, tad flakta dseedaschana rimmusehs, foratus nemt. Papreelschu ja-nemm dur-tohnu wihfes, furrās daudš nemodularee un mel-dinisch nefahdōs leelōs fahpfehōs ne-eet. Zafargahs arri no tahdeem meldineem, furrōs trihs waj wairaf reifes weenu un to pahchu tohni dseed. Nemahzitam dseedata-jam irr gruhfi tahdas weetas rihfihgi dseedahst un arweenu buhs masa lihgoschana mannama p. pr. „Leeldeenas deena nahfdama,“ „Ta pestifchana pee mums nahf“ un „Taisees manna firds un pohfees“ eelsch preelsch-beidjamās rindās. Kad nu weeglafi meldini drohschi eet, tad lai gruhfahōs dur- un moll-meldinus nemm. Pehz mannahm dohmahm wajabsetu behrneem pee eefwehtifcha-nas mahzihht lihds ar lassifchana, katkismi un biheles stah-steem, arri daschās dseefmas rihfihgi nodseedahst.

Dhtra lihdseschana wajag nahft no mahzitajeem. Ko lihds weena dseedataja rihfihga dseedahst mahzeschana, tad desmit zitti to apfahrt pahz-kauj? Tadehf nebuhs deesgan, tad iflatru fwehdeenu mahzitahs no tanjeles draudfi us lehnafu dseedaschanu usmuddina, bet daschu labbu reiffi buhs dseefmas widdū pee fliftas un flaktas dseedaschanas

blawreji ja-aplussina. Daschi gan teiks, ta tahda dseefmas apturrefchana pilnã dseedafchana buhs Deewa kalposchanas jaulschana, bet waj tad ta wehl naw leelata Deewa kalposchanas jaulschana, kad ehrgelẽ spehle sawu meldinu un draudse well atfal sawu dseefmu? Es sinnu weenu leelu draudses basnizu, fur jaw 8 gaddus pehz Buntschela dseed. Draudsei bij toreis tas patẽ eeraddumis, las wiffur Kurfemmẽ, prohti lohti stakki dseedah, bet taggad dseed lohti smukki. Tur mahzitajs, kad draudse flitti dseedaja, isnahza basnizã un dseedaja draudsei lihdsi. Bes tahdas teifschanas aplahreji palikka rahmi un drihs wiffa kleegefchana apflussa. Wiffi lehni lihdsi dseedaja us mahzitaja balfi usklaußdami, lai gan tee wifs ruwatee tiffai staidri mahzitaja balfi warreja fadsirdeht, bet nu zaur lehnafu dseedafchana warreja no ehrgelẽhm staidri dseedataja balfi ar lihdsijetajem dsirdeht. Kad nu Deews naw ne ikweenu mahzitaju ar labbu balfi apdahwinajis, tad jaw zits gan neatlits, la dseedafchana apturreht, kad flitti dseed un blawrejus apmeerinaht. Dauds arweenu us mahzitaja teifschana wairaf palaischahs, neta us ehrgelneeka jeb dseedataja.

Kad nu sfohlotajs labbu grunti lizzis un mahzitajs draudsi pee lehna dseedafchanas peeturrejis, tad ehrgelneeka darbs warr labbi weitees. Leelata waina pee dseedafchanas irr schi, la par daudj gauß dseed un gawri well. Tahda wihse atfal wezẽem meldinu mihlotajem wakas wiffus sawus raibumus peewilt, kamehr ar ahtru dseedafchana un spehleschana, teem pawiffam laiku un wakas nemm, pehz sawas gribbeschanas dseedah. Lohti jafargahs, la ehrgelẽ naw stipri registreetas. Titlihs la stiprati spehle, draudje arri stakati mehds dseedah un tad jaw larsch flahru; lai arri draudse buhtu spehzigafa, gan jaw apflussihẽ. Labbi darra, kad eefahumã nemm swefchus meldinus un mums pee daudj dseefmahm naw truhuma. Ja ehrgelẽhm naw diwi manualeẽ, tad jaw nefas neatleef, la eefahumã, kamehr dseefma wehl neteel rittigi dseedata, jafpehle meldinisch eefsch trim waj tschetrachm ottawehm. Kad jaw labbati eet, warr spehleht la korata grahmata stahw. Kad ehrgelẽhm naw diwi manualeẽ, tad warr arri meldinu zaur tam stiprafu un gaischafu pataisiht, tad ar labbu rohlu meldinu eefsch ottawehm spehle, ar kreiso rohlu abbas widejas balfis un bassi us pebati ar lahjahm. Lai gan dascham tahda spehleschana grũhti rahditohs, tad tomehr wajjaga tiffai drufzin puhletees. Kad trihs meldinus us tahdu wihsi buhs eemahzijeẽ, tam tee zitti wairẽ nefahdu puhlinu nedarihs. Labbi irr, tad arri rohri nahht tahdi dseedataji, kas wiffi proht meldinus drohschi dseedah, bet scheem tiffai tad stiprata dseedafchana jatwehl, kad draudse flitti un nerittigi dseed, zittadi tee irr pirmee parahditaji us blauschannu. Tannis basnizã pawiffam ahtrati eemahzijeẽ rittigu un labbu dseedafchannu, fur bes ehrgelneeka wehl irr ihpafchi dseedataji. Schahda wihse draudse no abbeem galleem teel wardita un fur weenu wairẽ nedfird, dsirdehs ohtru. Kad nu pee muhu basnizahm pa leelatai daffai abbi ammati saweenoti, tad grubtati weenam nahht, draudsi pee rittigas dseedafchanas peegreest, bet warr arri, kad tiffai behrni tifs mahziti un mahzitajs, ta peeminneju, draudsi pee lehna dseedafchanas peeturrehs.

(Us preefschu beigumẽ.)

Sibfi notikkumi is Mhgas.

Ta no Langeẽ un Stujas kungeem buhweta damslaiwa, „Anferneekẽ,” isgahjuscha swehtdeenã sawu prohweẽ brauzeeenu noturreja. Scho laiwu irr liffuse preefsch sewis ruhweht Mhgas Anferneeku amte. Us prohweẽ braufschannu Anferneeku amte bija eeluhgufe wiffupirms fungus no tahm seefahm, ar kurrachm amtei irr darrifchanas un tad wehl lahduẽ 100 weefu. Pulstien 10 fahfahs brauffchana. Laiwa

bija smukki ispuschota. Dseedataju kohrim (Männerchor) dseedajohht un muskim spehlejohht laiwu wiknus knaschi schel-dama us preefschu brauzã. Par brangu maltiti bija gahdahts. Pee Bolderaas tiffa peeturrehts. Pee maltites tiffa runnas turretas un weffelibas usdjertas, ar lihgsuibu un jautribu aigahja brauffchanas laifs. Anferneeki warr pahre sawu stalto laiwu preegatees, jo nu winneem pascheem preefsch sawahm waijadsibahm sawa laiwu.

Tai 13ta Oktoberi pulstien 7ads wakara tiffa teatera tuwumã atrasta lahdi, kurrã bija eelitts jaunpeedsimuscha behrna lihks (puifens). Polizeja pehz atrasta behrna mahies taggad melle.

Tai 13ta Oktoberi pulstien 8ads no rihta notiffa tahda nelaiwe: tam saldatam Dmitrijewam Tichomirowam, kas us damslaiwu „Admiralu“ strahdaja, uskritta maifs ar kalfeem us labbo kahju un to salausa. Tichomirows tiffa tuhlt us flinneeku nammu aigahjits.

Tai 14ta Oktoberi, pulstien 4trõs pehz pufdeenas tai leelã Alesanderu eelã N 124 atrohnama Neubergera namma nejauschi nomirra semneeks Jannis Grefschaus. Winna lihks teel no teefas ahrtes ismellehts. Tai 12ta Oktoberi arri nejauschi nomirra tas Gerberu eelã N 10 dsihwobams semneeks Martinsch Zelminsch. Pehz polizijas ahrtes ismetleschanas Zelminsch mirris ar schlatku.

Miffejumẽ M. w. 41mã nummurã.

Pirno gohda-algu naw dabbusis Hasburg, bet Hansberg is Bauflas. Redatzija.

Mannã bilschu un grahmata-druffatawã Mhga pee Pehtera basnizã irr dabbusama

Widseumes

wesja un jauna

Paiku-grahmata us 1875to gaddu,

ar 7 bildehm puschkota un faturra 96 lappa pufes lihds ar peelittumu pahre dsihwibas apdrohschinaschannu, kurrã irr 16 lappa pufes. Maksa ne-eeseetas 5 rubl. par firtu, eeseetas 10 kap. gabbalã, ar bastahm lappahm un wahlu 15 kap. gabbalã. Ernst Plates.

Mhgas Latweeschu heedriba.

Swehtdeen tai 27ta Oktoberi 1874

h a l l e.

Biffetes preefsch kungeem 40 kap., dahmahm 25 kap., lauzineekteem 75 kap. Klahatas sinna nahfoshã nummurã. Kahrtibas komiffija.

Atbildes.

3. 3. — B. „Jautajumi un atbildes“ buhs nahfoshã nummurã.
 3. 3. — Nemarram apsohlites raksta usnem, las wehl naw wifs muhu rohlas; tapehz lufsamu pefsuhtet mums raksta beigã, tad dabuseet par ta usnemichannu staidru atiloi.
 D. P. — Zuhs wehlatees preefsch lassamas bibliotekas Mahjas weefa peelittuma beidsamohs trihs gadda-gahjumus. Pee mums tee naw dabbusama, jo pehz gadda beigahm mehds atlikufchã lap-pas wairẽ neustawam. Runnajat ar laddeem Mahjas weefa lassitajem, las sawus effemplarus irr illufchi eeset.
 3. P. — E. Septemderi pefsuhtito wehstuli nosuhtijam B., wairaf nefinnam. E-õta grahmata mums naw; bet ja spehẽm eegahdahi, tad aigahjissim.
 Ehr. Sch-g. — N. Zuhs raksts naw flitts un irr beesgan atjautigs, bet ta leeta, us kurrã raksts sihmjãbe, jaw irr beesgan eefsch „M. w.“ pahrunnata un pahrspeefia, ta la pahre to wehl sinnoht ne-estaugam par waijadsigu.
 A. E-e — A. Dauds laimes us 19to Oktoberi. Redatzija.

Lihds 18. Okt. amahlfuchi 3119 fuggi un aigahjuschi 3017 fuggi

Atbildedams redaktehrs Ernst Plates.

Sluddinafchanas.

Pež tam, tad us augsti zeen. Widssemmes Gubernatora leelunga pawehli zaur zirulehra preefš-rakstu no 11. Merz f. g. ar № 844 irr no pag-waldišonahm sagattawojani familiju jeb faimu registieri par widssem pee pogasteem peederrigeem ležjelkeem no wibrifška un feewifška dšimmuma; tahp no saweenotu Numeiſter. Sakka un Lohberga pagastu waldišchanas us pamatta ta § 4 tahš instrukcijas par sagattawoſchanu to familijas registieru un ta eefš Widssemmes gubernas awiſehm № 79 sluddinata, ſho leetu aiſnemdama augſias Widssemmes gubernijas waldišchanas preefš-rakſta ſem № 2308 ar ſho uſaizinati wiſſi, pee ſcheem ſaweenotem pagasteem peederrigt un ahr-puſ ta paſcha dšimodani lohžekli no wibrifška un feewifška dšimmuma, ar iſnemſchanu to, kaſ jaw pežnahlamu uſaizinaſchanu iſbarrijuſchi, ſawus familija-lohžeklus ar peeliſſchanu to kriſtidas ſibmju preefš ſew un teem, kaſ pež X. remiſiones liſtes ſagattawoſchanas dšimmuſchi un to mirſkamo ſibmju preefš teem, kaſ pež X. remiſiones liſtes ſagattawoſchanas miruſchi, pa-ſcheem jeb zaur paſtu ſchat ſaweenotu pagastu waldišchanai wiſawebalti lihdš 5. Nowemberam f. g. uſdoht pee iſfargafchanahš no liſtumigas ſtabpēs.

Turklaht tohp wiſſas pilſeſhtu- un ſemju-poli-zejas waldišchanas ar ſcho paſemmigi luhgtaš, ſawus polizeju aprindš dšimodamus ſcho pagastu lohžeklus jo zeſchi pee ta peeturreht, ta winni ſcho uſaizinaſchanu walaufu un pež notežjeju-ſcha termina, tohš, kaſ newarretu zaur kwihtu peerabdiht, ta winni ſcho uſaizinaſchanu iſbarri-juſchi, ta areſtantuſ ſcheit labpraht peſubdiht. Saweenota Numeiſter, Sakka un Lohberg pa-gaſtu waldišchana tai 3. Oktobri 1874.

Kad taš ſchē peederrigs Dawiſs Zehtabſohn (diſchlerš un wiſſewoiral uš eifenbahni pee wag-gonu dubweſchanas rihtlojapš) ar jaw no 23. April 1872 g. notežjejuſchu plakti paſſi (iſ Zehtu freiješ rentejaš) taggad aptaher blandahš, — tad teel zaur ſcho wiſſas pilſeſhtu un ſemju waidibaš peellahjigi luhgtaš, runna ſtahwedamu D. Zehtabſohn, ja tur atrohdahš, zeeti neim un ſcheit atfudtiht.

Peekſhmejums pež paſſes rabdiſchanas: wezš 32 gaddi; gorums 2 arſchin 7 werſchok; melli matir; welleſas azzis un glaſs gihmiš.

Spahru pagastu nammā 11. Oktobri 1874.

Ar Deewu

ſalku, no Rihtgas aiſbraundamš, wiſſeem ſaweeem drauceem un paſiſtameem K. Smoll.

„Berribas“ beedriba.

Nomira tai 2. Oktobri 1874 Julie Rut-tloſſetiš № 241/10.

Pawoſſaras beedriba.

Beedribas mahjolla eſwehtifšana ſwehtbeen tai 27ā Oktobri ar pež tam turramu balli. Geſahkums pulſi. 4trōš pež puſdeenas; beigas pulſi. 2wōš natri J. P. Worobjewa mahja № 36. Tiltu-eelā. — Waſſa: beedru lungeem 40 kap., beedru lundſehm 20 kap., nebeedru lungeem 60 f., nebeedru lundſehm 40 kap. — Nebeedri warr tiſ zaur beedreem eceſti tiſt, beedreem beedribas lahra jaurahda. Preefſchneeziba.

Draubſes- wai pagasta- ſtoblmeiſteris, kaſ eſ-famenu iſzeetiš pee Widssemmes ſemneeku ſtohu wirts-waldibaš, un kaſ grihb uſnemti ſtoblmeiſteru weetu meitenu ſtohlā un ſkrihwera weetu pee Kau-nas mahjitaja, lai drihš pats ar ſawahm leeziba hm uſdohdahš Kaunas mahjitaja muifſchā.

Weens kreins, ſtrahpigs un palkauſigs appreze-ješ ſtrahdneekš, kaſ arri ar ſirgeem proht apeeteš, kaſ behrnu naw, un kaſ warr labbas leezibaš uſrabiht, warr paſahwigu darbu un weetu dab-uhht manā drullas-nammā. **Ernſt Plates.**

Meefchus peht Stalbes muifſchā waldiba. 9

Itō jenzures atwehlehts. Rihtgā, 18. Okt. 1874. No polizejaš atwehlehts. Driſkehtš pee diſſchu- un grahmata-driſketaja Ernſt Plates, Rihtgā, pee Pehtera baſ.

L. Lundmann un beedr.

leelā Baltijas
dſeedataju

wihna-pagrabā

irr pilnā krahpumā atrohnami un teel leelumā, tā maſumā par to wiſſlehtalo maſu pahrdohti neween wiſſadi ahrſemmes wihni no maſahm lihdš wiſſauuſſtafahm ſortehm, ber arri rums, ſonjaſ, arals, porterris, ſchampangeris, Spaneeſchu biſchops, wehl dandš zittadi dſehreeni un daſchadaš purnſchu ſortes no winnu paſcha fabrika.

Pirma

Kreewu dſihwibaš-apdrohſchina-ſchanaš-beedriba

apdrohſchina kapitaluš no 500—10,000 rubl., mifeſchanas kaſſe 100—1,000 " un rentu-apdrohſchinaſchanaš, dibbinata

1835. gaddā,

pamatta-kapitalš 1,000,000 rubl.,
prehmiju-reſerwes-kapitalš 2,336,060 rubl.
Klahtafas ſinnas, ſillab ar rakſtu, tā arri ar wahredeem, paſneedš wirsagentura preefſch Latwijas (Kurſemmes un Widssemmes),

Ernſt Plates,

drukkatawaw ihpaſchneekš Rihtgā pee Pehtera baſ.

Jauns wihnu pagrabs

attaiſihts Ahr-Rihtgas Jaunā-eelā № 10 nammā un tur dabujami wiſſafas ſortes iſtu wihna-ohgu wihni par lehtala maſu, ſillab pa glaſſahm tā arri buttelēš teel pahrdohtš par lehtalo maſu.

Weens grunts-gabbalš,

40 puhraweetas leelē, ar dšihwojamu ehku irr pahr-dohdamš Sallas muifſchā. Klahtafas ſinnas Maſ-kawaw Ahr-Rihtgā, Kalleju-eelā № 57, 1 treppi augſti.

Par ewehroſchann.

Plates- uſdenti, pruſata (pruſſchu) pulwieri, petroleumu, tā arri wiſſas jaunas pehrwes pe-dahwa par lehtalo zennu

Alfred Buſch (Hach)

apteeku prezzu- un pehrnu-bohde Rihtgā.

Tai eebrauſſchanaš weetā „ſelta enſura.“ Dſir-nawaw-eelas un jaunas Baſnizaš-eelas ſtuhri № 12 irr dabujamš labš zeens maſafāš un leelatāš partijaš.

Eduard Zietemann un beedriš Rihtgā.

Pakſ-kambaris un pehrwju bohde,

Pehterburgaš Ahr-Rihtgā, Rakſtu-eelā № 15, pahrdohd eefſch leelahm un maſahm dalkahm pa wiſſlehtalo zennu, ſeepes, ſwezzes un jaunas ſeepuſahles (cauſt. Soda) tā ar petroleumu eefſch muzzahm un ar ſtohpem.

Michaila Sokolowa jaun-eetaiſta dſelſs-bohde

Kungu- un Zubtu-eelas ſtuhri Schewelkowa gaſpaſchāš nammā

peedahwa wiſſafas Kreewu-, Sweedru-, Pinau-un zittu fabrika-dſelſchūš par to lehtalo zennu, beš tam teel pahrdohtas wiſſafas ſaltaš-un drah-ſchu-naglaš, dſelſsdrabtes, lohptas, pannas, ſkroh-tes, ſwinaš, alwa, ſutli un zittas ſaimneezibaš lee-taš; tad ſeepes, ſwezzes, deggūtš, trahuš, dedſi-nama eka, lappu tabakāš u. t. pr.

Rihtju par 1 rubl. 20 kap. par pohdu pahr-dohd

Albert Drescher,

ſelgawaw Ahr-Rihtgā leelā eelā № 4.

Walmeerā pee wulſtien-taiſitaja Peterſon warr wiſſafas ſortes lab-baſu wulſtenuš tā. onkeru tā arri zil-linberu ar un beš dubbult lapſehm par to wehl lihdš ſchim nebjuſchu wiſſ lehtalo zennu dabuhht piſti.

Wiſſina beſmeri

no iſweena leeluma! ar augſta krohna waldi-ſchanaš un Rihtgas rahtes ſibmehm apſtemweleti, tamdeht preefſch andeles darboſchanašm un ſaim-neezibašm derrigi, tā arriſan tee maſee lohtes beſmeri irr pilnā krahpumā un teel pahrdohti — taš piſreja wahredš ſatram beſmeram par welli wirtū uſſiſis un arriſan ſatram beſmera piſrejam weena pee Ernſt Plates funga drikketa preefſch 1875. gadda geldiga Widssemmes laika-grahmata par welli laht dahrinata eefſch tabš

wiſſu-wezzafas un gruntigas

J. Redlich

Engliſchu magaiſhnes, Rihtgā.

Spaneeſchu

needreš preefſch ſchkeeteem irr dabujamaš pee

G. Lindnera

leelā Rihtweru ſallā 1. Ambaru-eelā № 19, pee lugga buhwmeiſtara.

Us tirgu Zehtis tai 16ta un 17ta Oktobri teel preefſch Stalbes muifſchāš piſti meefſchi lapparu- lalleja Botzmannā nammā, Eliſabeteš-eelā. 1

No Rihtgas lihdš Welles muifſchāi brauzohht jeb paſchā Rihtgā kaħdš nabbaga juhrmalneekš irr tai 11ta Oktobri paſaubejiš diwi neuſſafſamaš

Widssemmes ſihlu-grahmataš (ſandbrifeš) № 18156/309 un 16325/153, ſatra 100 rubl. wehrtibā un uš Erihtnu Wimde wahrdū iſrakſitāš, lihdš ar 50 rubl. ſtadra nauda. Goh-digs atraddejiš teel luhgis preti 20 r. pateizibaš algu nodohht pee ſuhter un Wende l. l. Rihtgā Kungu-eelā № 17.

Matilde.

(Stahis is dshwes, pehz Diezmann.)
(Statt № 39.)

Matilde bija no tahs „bruhdes luhfoschanas“ deenas daudj kluffaka un bahlaka palikkuse neta libds schim, un katru deenu winnu redseja waj nu us ilgata jeb ihfala laika no mahjas isejam, bes ka kahds buhtu sinnajis, us kurreeni ta gabja. Zeema laudis gan to sinnaja un teem bija leelu leelais brihnums, ka ta til beeschi kapsehta bija redsama. Beidsot tee stahstija to arri winnas tehvam, kas winnai to eeschanu us kapsehtu labpraht buhtu no leedfis, bet til tabeht to nedarrija, ka winsch redseja, ka Matilde nefad wais winnam tai prezzibas leeta neprettojahs. Winsch sabla dohmaht, ka ta effoht zeeschi apnehmufchs winnam pallausiht. Neis winsch arri par eeschanu us kapsehtu runnaja, bet Matilde ar gluschi lehnu un mihligu balsi tam ta atbildeja:

„Lehtit, tu tatschu man neleegfi tur arweenu aiset! Es jau tur neta zitta nedarru, ka tiffai pee mihlas mahtes kappu Deewu luhdsu. Ak zil man tad irr labbi!“

Lai arri tas Gerberam lohti nepatikka, ka Matilde arweenu mahtes kappu apraudsija, tad tomehr, winnas pallausibas deht prezzibas leeta winsch zeeta kluffu.

So tuwal ta deena peenahja, kur winnai us to no tehwa preefch winnas isredseto nahfoschu dshimteni jeb dshwes weetu bija jabrauz, jo ilgal winna kapsehta kawejahs. Bija peektdeenā, diwi deenas preefch nodohmatas braufschanas, kad jau labbi weblu walfara winna wehl nemas mahja nepahrnaha, jebfchu gan walfara itt bahrgs pehrfona gaisz bija fazehlees un leetus ka ar spanneem gabja. Gerbers itt nemeerigs staigaja pa istabu. Winsch nebija nemeerigs par to, ka winna meita no usspeestas prezzeschanahs behgdama, buhtu warrejuse patte few ko launa padarriht, ne — tahdas dohmas winnam ne prahta nenahja, ka kahds warretu few dshiwibu nemt, lai no prezzeschanahs, no bagatas un laimigas prezzeschanahs warretu isbehgt. Bet waj til winnai zitta lahda neloime newarreja buht usbruffuse schai bahrga pehrfona laika? Nelo ilgi ne-apdohmajees, winsch pawehleja tuhliit wiffceem faweem laudim fanahkt un dewahs ar teem Matildi melleht. Lai gan to newarreja tizzeht, ka winna taggad wehl us kapsehtu buhschoht, tad tomehr zitti mellehtaji, kurreu pulka arri pats Gerbers atraddahs, wifspirms us kurreeni steidsahs. Bahrga pehrfona padebbefchi bija pahrgahjuschi, swaigschnu nekaitami pulki debbes welwe mirdsinajahs un pilnais mehnefs pallabban us augfchu kappu, kad mellehtaji kapsehta eegahja. Mehnescha gaischee starri rahdija to weetu, us kurreu teem bija ja-eet, prohti, kur dshelstrellimu sehtas seltitee galli ka ugguntinas spihdeja. Gerbers gabja ar leeleem sohfeem

pa preefchu, un pirmais dabbuta redseht, kas winnam sche bija jareds. Ka no niknas wehtras no lausta pulke, ta Matilde us kappu kalnina pee semmes fatreehta gulleja. Stiprais leetus bija winnu zaur un zauri famirzinajis. Ahtri pa waffejeem wahrtineem pee kappu peesteidsees, Gerbers kampa dusmigi ar abbahm rohahm to tur gulloschu meitu un gribbeja to stahwu zelt, te breesmigah isbailes winnu fagrahba, ta ka kahds azzu-mirkus palikka nekustot stahwam un warreja redseht, ka stipra wihra zeffi un rohkas, kurreas tas farwu meitu turreja, stipri tribzeja. Tad ar stipru drebbedamu un waidu pilnu balsi winsch brehza: „Winna irr pagallam! Winna irr noht! Mans behms!“

Winsch panehma to ka kahdu behruu us farwu labbo rohku un dewahs ar winnu til ahtri us mahju, ka tee zitti til ko warreja tam libds tift. Tif libds ko sehts-widdu eenahzis winsch brehza til stipri, zil winna no breesmigahm isbailehm aifschnaugta bals tam atahwa: „Muddigi sirgus! Tobs labbakohs! Schiglit, schiglit! Diwi kalpi lai jahj tuhliit pehz daktera! Fahjat zil til ahtri warrat! Kad kriht, lai kriht — weenalga! Memmat dakteri, lai winsch buhtu kur buhdams, waj pee galda, waj gulta, waj pee flimneeka gultas — tuhliit azzu-mirkli lai winsch schury steidsahs! Lai winsch nemm pastes sirgus — efsra-pasti! Es aijmaksafchu. Desmit dahlberus tam, kas pirmais dakteri pahrewed!“

Schis pawehles dohdams winsch nefawejahs ar Matildi, us rohahm nesdams, istaba steigtees. Winsch pa treppi augfcha to eeneffa winnas paschas, istaba, wezzo mahju fainneezi libds fauldams. Augfcha tizzis, winsch nolikka Matildi lehni us dihwana un pawehleja tahm tur faskrehjuschahm un no isbailehm fagrahbtahm kalponehm, lai Matildei tahs flapjahs drehbes nowilltu un faufas usgehrbtu un tad gulta eeliftu. Pats winsch dewahs atkal pa treppi semme, kalpus jo ahtraf us aifjahschanu pasflubbinah. Bet to nemas newajadseja, jo kad winsch pa durwim sehts-widdu isgabja, tad jaw weens no kalpeem pilnos lehfschds pa wahrteem isjahja un tuhliit tam passat atkal ohts. Gerbers flattijahs winneem passat un fazzija dshiki, nopuhdamees: „Baldees Deewam!“ Tahs dohmas winnu jau daudj mas apmeerinaja, ka wehstneschi bij jau prohjam zeffa un ka nu jau driht dakteris buhs flah. Tad winsch gabja atkal augfcha, Matildi apluhfoht. Ta bija jau pahrgehrta un gulta eelifta.

Winsch nosehdahs nu pee Matildes gultas un flattijahs ne azzu nenogreesis us winnas ar nahwes bahlumit apflahdu gihmi, bet bailes winnam nekahwa wis ilgi tur meerā sehdeht. Winsch peezehlahs un gabja pee lohga klauftees, waj nedfirbetu jau rattus rihbam, kurreas dakteris atbrauz, lai gan pee wifskleelafahs steigschanahs tif ko wehstneschi pilsehtu warreja buht fahneegufchi. Pehz kahda

brihscha winsch apsehdaß atkal pee gultas, un tad gabja atkal pee lohga. Tä winsch pawaddija diwi moblu pilnas stundas, libdî kamehr dsirdeja jachtneeku aulekschus jabjam. Winsch atpubtads itt kâ tam kahda smagga nastâ no plezzeem buhtu noweh-lusehs, un steidsjabs is istabas pa treppi semmê us ahra durwim. Patlobban arri jachtneeks pee durwim peejahja un no sirga nolehza, kas wehl baltâs put-tâs elfa.

„Ja wiffai ilgi, tad pehz 15 minutehm buhs dakteris klabt,“ kalps teiza. „Es pagaidiju tik, kamehr pastes sirgi tikka aishjagti, un tad jabju ahtraf pa preekschu schurp.“

„To es tew ne-aismirsichu, kamehr dsihwoschu,“ Gerbers fazzija. Tohs apshlitohs desmit dahlderus tu dabbust. Bet nu gabda par sirgu.“

Tik fo desmit minutes pagahja, kad dakteris bija klabt un fahla tuhlt, kamehr tam wehl stabstija, kas notizzis, jaw ar atdsihwinaschanu publetees. Bet deemschehl rahdijabs wiffas publes par wolti, un dakteris palikka dohmigs.

„Daktera lungs,“ Gerbers fazzija pehz kahdas pufstundas, „atdoheet man mannu Matildi atkal dsihwu un nemmeet mafas par to zil jums patihl. Es dohschu; es warru doht. Winna irr bruchte.“

„Nu!“ tã dakteris beidsiht pehz leelahm puhlehm issauza, „nu pateesi juhtu,“ winsch fazzija tablat runnadams, „ka dsihwibas pulkstenischi atkal fahf kusteetes. Nu warram zerreht.“

Mahwes faites, kas Matildi bija faistijuschas, fahla lehni un pamafam raifitees.

„Winna dwaoschu well,“ dakteris pehz kahda brihscha fazzija. „Es mannu, ka kruhtis fahf lehni zillatees. Doheet man speegeli!“

Gerbers norahwa no feenas to labbato speegeli un sneedsa to dakterim. Dakteris to itt turwu preeksch Matildes muttes turreja un tad fazzija:

„Ja, ja! Waj juhs redsat to balto miglu, kas us glahses fwihst? Winna dsihwo!“

„Paldees Deewam!“ tehws issauza. Winsch no-leezabs pahr famu wehl bes wissmasafahs kuste-fchanahs gulloschu meitu un fazzija tai, itt kâ ta jau warretu dsirdeht, ar mihligu balfi: „manna Matilde!“

„Gan winna arri drihs azzis atwehrs,“ teiza wezza mahjas fainneeze. „Redsat, daktera lungs, kâ plakstini jau raustahs!“

Rahdijabs, ka Matilde gribbeja azzis atwehrt, bet wehl nespehja, ta nastâ bija wehl preeksch winnas par smaggu, kas us winnas plakstineem gulleja. Pulkstenischi fahza arweenu wairaf mannami lehlt un dwaoschoschana palikka stiprafa.

„Nu gandrihs jau tizzu,“ tã dakteris teiza, „ka pehz kahda brihscha Matilde buhs atkal dsihwa un pee pilnigas avsinas. Sinnams to es newarru eepreeksch jau fazzibt, kas pehz tam warr notikt.“

Atosihwoschanahs shmes arweenu wairojabs.

Pamafam arri fultums fahfa lohzeffôs rastees un fillais lihfa bahlums us luhpahm arweenu wairaf nosust un pat plakstini atwehrabs, lai gan tik eefah-loht us ihfu laizinu. Gerbers stahweja nemeerigi, bet tur klabt preezigi gaididams. „Manna Matilde!“ winsch wehl reis issauza, un „luht, winna meita rahdijabs winna balfi pasihstoh, jo winna atwehra labbi platti famas azzis un luhfojabs us famu tehwu. Pehz tam winna flattijabs brihno-damabs arri us zitteem klabtbuhdameem wissapfahrt pa istabu.“

Arweenu wairaf un wairaf winna atspirga, beidsiht pee pilnigas atmannas tikfufe, winna fahla runnaht un patte warreja atbildeht, kas tai kapfehtã notizzis.

Winna effoht, tã winna stabstija, ilgu laifu us mahtes kappa fehdejuse un par to prezzibu dohmajuse, fo winnas tehws wehlotees, bet newarrejuse un newarrejuse nekahdã wihfê nefa isdohmaht, kâ lai winna no tahdas usspeestas prezzibas warretu atswabbinatées, winna effoht luhgufe Deewu, raudajuse un pa tam wiffu zittu aismirsufe. — Gerbers to dsirdebams familla peeri krunkâs un rahdijabs, ka winna wezzas dusmas gribbeja atkal mohstees, bet us famu meitu paslattijees, winsch palikka atkal drihs lehns un pazetigs. Pehz tam, tã Matilde atkal stabstija, winnai effoht breefmigas, nepanessamas isbailes usnahkuschas, tã ka winnai bijis pee mahtes kappa us zelleem japakriht. Tad winna famas rohlas fanehmufe, azzis us augschu pazeh-lufe un labbi paditti tã brehtufe: „Macht, mihta mah! Usnemm manni pee sewis!“ Tai paschã az-zu-mirkli debbes pahr winnu atwehrees un spohscha ugguns padebess winnu apnehmufe. Winna effoht dohmajuse, ka mahte ar ugguns ratteem pee winnas effoht nobraufufe, bet tã dohmajohht winnai pee-peschi breefmigs pehrfona spehreens spehris, un winna nesinnohht wairs, kas pehz tam ar winnu notizzis.

Dakteris, kas wiffu nakti pee flimneezes gultas bija pawaddijis, dewahs ohtrã rihtã agri atpaktaf us pilsehtu, sohlibamees, pehz pufsbeneas atkal atbrautt. Tur klabt winsch stipri peekohdinaja, lai flimneezi arweenu gultã turroht. Wehlfaf ta aismigga un gulleja labbu laifu gluschi meeriga. Bet pehz tam pamohdusehs winna fuhdsejabs par bailehm, kas tai arweenu usnahloht. Tur klabt wehl peenahza breefmigi kruhschu duhreji. Dakteris atbrauza, un pee flimneezes peegahjis, tuhlt sinnaja, ka kruhschu-flimmiba to fanehmufe. Slimmiba palikka arweenu stiprafa. Peesittahs wehl stiprs dru-dsis un libdî ar to murgoschana. Murgodama winna runnaja brihscheem ar bailehm un istrubzinaschanohs, brihscheem mehdidama un nepatihkami smeedamabs par to winnai ar warru usspeesto bruchtganu.

„Tu kaunojees teht!“ winna reis fazzija, „es to gan labbi sinnu, bet pazeetes wehl kahdu masu brihtiau. Mahte brauks drihs ar ugguns-ratteem un manni us debbestim aisweddihs.“

Tehwam to wissu dsirdoht, grubta zihnischanahs fazehlahs. Winna mihlestibai, ar to winsch fawu meitu mihleja, winna wehleschanai, probti flimneezi apmeerinabt un zaur to winnas atweffelofchanohs paweizinaht, stahweja stihwi pretti tahs dsikti eesofnojuschanhs dusmas par behrna neklausibu, stahweja pretti winna nekustinama pahrllezinafchanahs, ka ta no winna nodohmata prezziiba effoht Matildei par leelu leelo laimi, ko deemschehl Matilde patte til ne-spehjoht atsiht.

Ar manni winna arri fawâ murgoschanâ darbojusehs. Sinnams neweens nespehja nelo no teem wahrdeem isprast, ko winna murgodama isrunnaja, jo tiklai es biju tas, kas to warreja tulsoht, kad dabbuju sinnaht, ka ta reis smaibidama ar atflaidrojuschohs waigu labbi padikti luhgdama balsi ta runnajuhs: „Nebutschojat manni! Luhdsami, ne-butchojat!“

Kad nu wissas sahles nekahdu palihdsibas spehku pee Matildes ne-israhbija, tad dakteris dohmigi galwu krattidams wairs tehnam neslehpä, ka winnam pee Matildes ne kahdas zerribas wairs ne-effoht. Gerbers klausijahs schohs daktera wahrdis, itt ka tee buhtu bijuschi winna pascha nahwes spreedums.

Winsch wissu zauru deenu un nahkoschu nalti gandrihs neweenu azzu-mirkli neatgahja no flimneezehs gultas probjam. Ruhkts schehlums winna firbi schnaudsä par to, ka winsch til bahrgs un zeetsir-digs prett fawu meitu isturrejees; winna stuhrgalwiga zeetsirdiba, patte winnu apsuhsseja. Ne buhtu winsch fawai meitai speedis weenu wihru prezzeht, kas tai pä wissam pretti, tad ta ismissuse nebuhtu pee mahtes kappa gahjuse meeru melleht, un sin-nams tad arri pehrkona spehreens to nebuhtu tur trahpijis. Ruhkta noscheloschana winnu ka speestin speeda, lai to wehl pahrlabbotu, kas pahrlab-bojams. Til libds ka flimneeze atkal drusku gaischakä prahtä atraddahs, winsch winnas rohku fawu twehra un ar fawu ohiru rohku winnas bahlu peeri glaudidams ar affarahm azzis to ta usrunnaja:

„Manna mihla Matilde! Paleez pee mannis! Tu tatschu manni til lohti ne-apbehdinasi, manni atstahdama! Tew nebuhs wis pee ta wihra ja-eet, ko tu newarri mihleht!“

Matilde saldi pasmaidija un pateizibas un preela pilna fawam tehnam wahjä balsi atbildeja:

„Paldees tew, mihlo tehtit! Es jau sinuaju, ka tu man ilgi wairs nedusmosi. At! kad tu nu man wissu peedoht, tad man arri mirschana buhs itt weegla. Bil tas man buhtu grubti nahjees, no tewis atschirtees, ka tu wehl par manni dusmo-jees.“

„Tu nemirsi wis; tu paliksi atkal weffela un dsihwoft. Un par to zittu gan Deews gahdabs.“ Tehws fazzija.

„Ja, nu gan es wehletohs dsihwoht,“ Matilde teiza, „bet nu irr par wehlu! Es juhtu, ka man jamirft.“

To dsirdejis, Gerbers atkahpahs ahtri no winnas gultas, jo tahs firds-fahpes, kas winnu taggad bij sagrahbuischas, bija stiprakas par winnu paschu, to zitfabrt stipro dselles wihru. Winsch pakkritta turpat netahk no gultas us dihwana un raudaja ruhktas affaras, ka kahds ar rihtstehm noschauts behrns. Tomehr tas, schehlums pehz mirdamas meitas nedewa tam meera; winsch zehlahs un gahja atkal pee winnas gultas.

Kad nu winsch atkal tur bija peeschdees, tad Matilde wehl wissu spehku fanemdama steepa fawas rohkas us augschu winnam pretti, gribbedama to pee sewis peewilft, un ar behrna mihlestibu nobutchoht. To padarrijuse, winna skattijahs til laipnigi, mihligi un luhgdama, itt ka ar engeta azzim us fawa tehwa un ar schehlu balsi ta runnaja:

„Tehtit, apsohlees wehl, mannu pehdigo luhg-schanu ispidiht, ar ko es us muhschibas rohbeschas stahwedama pee tewis nahku!“

„Ja, mans behrns, ja, — wissu, wissu gribbu ispidiht.“ Tehws fazzija ar affaru pilnahm azzim.

(Us preekschu wehl.)

Sinna par ussaukteem Nihgä.

Gertrudes-basniza: bahrsneels Chr. Orlomsky ar Mariju Jurris. Strahdneels Dahwis Dhsols ar atraitni Lihfi Lidder.

Jesus-basniza: kutscheris Andrejs Kohnmanns ar Annu Em. Treumann. Sullainis Robert Witte ar Lihfi Jakobsohn. Strahdneels Pehters Ahbolinsch ar Doroteju Marg. Swihful. Strahdneels Mahrz Birsgall ar Lihfi Birsgall, dsim. Pefschaf. Strahdneels Pehters Finkensuss ar Annu Edolf. Saldats billetneels Jurris Eltermanns ar Minnu Wihthol.

Jahnu-basniza: strahdneels Jahnis Rubbens ar Mariju Jahnneels Saimneela dehls Joh. Friedr. Rinkis ar Annu Mar. Babraufte. Bohdes puissis Raspars Keetne ar Greetu Sillinsch. Strahdneels Pehters Wezzkains ar Lihfi Swanow. Strahdneels Jurris Wabulowitsch ar Annu Meijer. Junungas matrosis Jakobhs Ballohys ar Karolini Dhsolinsch. Strahdneels Jannis Puhze ar Lotti Lehni Strnis. Dselszeika strahdneels Jannis Schanne ar Gertrudi Elis. Wilzinsch. Fabrika strahdneels Jakobhs Wihnsarrais (nosaukts Walthmann) ar Wihl. Emiliju Jakobsohn. Gahses-fabrikants Raspars Kahlits ar Trihni Sillinsch. Strahdneels Kahlis Lohjis ar Elisabeti Staumann. Pastes puissis Jurris Salkatmintinsch ar Statarihni Rosen.

Mahrtiau-basniza: unteroffizeeris Jurris Freijmann ar Trihni Ausa.

Trihsweenibas-basniza: saldats billetneels Frizzis Schneppe ar Annu Jansohn. Fabrika strahdneels Frieror. Bern ar Mariju Seltinsch. Strahdneels Jahnis Wehmeris ar Annu Lappinsch. Saldats billetneels Pehters Walfs ar Lihfi Wosweneel, dsim. Dhschazeems.

Grandi un feedi.

Nelaimas-putna gudroschana.

Nelaimas-putnis.

Kam nelaima, tam nelaima un laimu tahds muhscham nevanahs, kad winsch arri buhtu deefin zil gudrs. Zo fenn esmu fazzijis un taggad wehl fallu un muhscham fazzijichu katram, kas mannus wahrduš neatfihst par patefibu, tam no patefibaš arri naw ne jehgas. Es to tubdak peerahdischu pats pee fewis, ka esmu gudrs zilwels, bet nelaimigs, ka ihst nelaimas-putnis.

Manna pirma nelaima bija manna peedfimschana, jo nedfims zilwels newarr buht nelaimigs, un fawu dšimfchanas deenu arri allasch esmu swehtijis, kamehr naudas kull netruhka; bet manna leelaka nelaima bija mans tehws, jo mans tehws bija waggare. No fawa tehwa mahzijošs, ka zilwelam newaijaga strahdabt, ja dabbas mahmina winnow labbu mutti dewuse. Zaw maš bet gudrs puika buhdams fajehdsu, ka mannam tehwan, kas neko nestrahdaja, dand labbaki klahjabs par strahdneekem, kas wišju deenu nofwiħdufchi puhlejabs, břišcham naktim wehl riju kuldinaja. Mans dšihwes-zelšch bija lemts, dšihwes-liftumu biju few ifredsejis: „zilwelam nebušs strahdabt, flintim arweenu laima.“

Scho dšihwes liftumu arri eewehroju, kad tehws manni ffohlā suhtija. Skohlotajs jeb ka toreis fazzija: „flohlmestars“ bija labs wiħrs, tikkai diwi wainas, tam bija: 1) wahzifst winsch staidri nesapratta, tapehž latwifst runnaja uš wahzu wiħi un 2) winnam daschreis maies truhka, tapehž winsch pawalkas břišchōšs mušchas kaudim sabkats un tuppeles islahpija. Pee schi ffohlotaja tehws manni bija ffohlā nodewis. Pehž fawa dšihwes-liftuma turredamees, es ffohlā nelo nemahzijošs; es bija wišju leelakais flinkis un tif uš zitteem ffohlaš-behrneem skattijošs, waj tee neflisko jeb kahduš nedarbūš nepadarra. Wišju Grebbukam (tā mannu ffohlotaju fauja) tuhliť pastahstiju un tad puikas dabbuja pehreenu. Man firds ais preeka sehstiu lehja redsoht, ka zittus pehra un labpraht buhtu arri pehris, jo tahdu dabbu biju no tehwa mantojis. Manni Grebbulis miħti isurreja, jo mahte winnam labbus kutulus dawa, tā ka winsch nu dabbuja břišcheem labbi gaks kas faehstees un uš fausu maisi sweestu un seeru uslitt. Sesideenam Grebbulis mehdsja manni uš mušchu pee tehwa pawoddihst. Tehwan un mahte rohku nobuřchojis winsch nehmas šahstihť pahť mannu jautru prahtu un weeglu galwu, fazzidams, ka tahdu labbu ffohlaš behrnu wehl ne-essohť redsejis. (Sinnams neweens ffohlaš behrns tahduš kulkutus arri nenessa.) Zo wairaf winsch manni leelija, jo wairaf winsch tiffa tad pameelohts gan ar schnabitti, gan ar allutiau, gan ar gallinu, gan ar seerinu, tā ka mannam miħkam Grebbulischam, wehlu wakkara uš mahjam eiħohť zetta grahwji apjulla, jo winnam bija

grahwis břišcham pa labbu rohku, břišcham pa kreiso rohku jaapfkattabs. —

Lai nu gan Grebbulis manni pee mahzischanaš nepeespeeda, tad tomehr no garra laika zil nelo mahzijošs un ar laiku prattu lassihť un rassihť. Ar Wahzu wallodu arri labbi gahja, lai gan no Grebbuka to ne muhscham nebuhtu pilnigi eemahzijees. Es draudfigi fatikku ar lahdu kulnescha = schihdu, kas schabbas turredams man smulkas pasaktas fazzija, un ar to es fahku wahzifst runnajt. Za nu gan wairaf fkanneja uš schihdu wiħi, tomehr es warreju jaw treekt, ka staldihť fkalda. Wehlať eepafinnohš ar muħu krohdsneeka dehlu un no ta eemahzijošs fklaidru Wahzu wallodu. Lihds fawai eeswehtischanať gahju pee Grebbuka ffohlā. Ffohlā eedams biju uš mattu fawu dšihwes-liftumu („zilwelam newaijaga strahdabt“) peepildijis.

Kad biju eeswehtihť, tad tehws un mahte, kad no mannis runnaja, tif no jauna lunga runnaja, un winneem bija leela galwas laufschana, fo lai ar manni eesahfoht. Mahte gribbeja, lai es mahzotees par tirgotaju, kas zukuru un rosines pahrdohť, jo tur dabbufoht rosines ehť; tehws gribbeja, lai mahzotees par fřihweri, jo fřihweris warohť arweenu islahť sehdeht un strahdabt tam nemaf naw jastrahda, tiffai ar spalwu drufzin japaraksta un turklat wišfi tandis fřihweram gohdu dohdami rohku butfchojohť. Stary tehw' un mahti isjekahš fřihds un kad mahte negribbeja un negribbeja padohťtees, tad tehws beidsoht nofkaitees isfauzabs: „Winnam jamahzabs par fřihweri, es to gribbu! un mannis pehž winnam if nedekas mahzimu rosinu nopirfchu, ja Tew to rosinu schehl, fo winsch fohymannis buhdams dabbutu par walti ehť.“ Tā arri notiffa. Es tiffu mahziba nodohťs pee fřihwera „Bondsolje“ (no dšimmuma bija wianna wahrds Bundulinfch). Lihds schim man bija pee fawa dšihwes-liftuma turrotees, flinkohť laimejees, bet par fřihweri mahzotees wairs tif gluddi negahja.

(Turpmat wehl.)

Wchnescham wakkara.

Spohschā debbes telť
Tu man parahdees,
Kur jaw fenn par walti
Esmu raudfijees.

Lainš ar faweem starreem
Miħti atfpiħdi,
Pasaul's trohřschneem, karreem
Weeru fluddini.

Sweizinahts man effi
Saldigs wehřnefšis,
Draudfigs tu man neshi,
Ko fenn kahrojis;

Deemas ruhřes fluffehť
Tewim patizis,
Saldōšs fapnōšs duffehť
Tu man wehlejis.

Lai es weentul's baudu
Weenu laimibu,
Pehž lam daschlahrt gaudu, —
Kluffu miħlibu.

Behřsinfch.

Atbildedams redaktehrs Ernst Plates.

No jensures atwehřehť. Miħga 18. Oktober 1874.

Driffehťs un dabbujams pee bilfchu un grahmatu-driffetaja Ernst Plates, Miħgā, pee Pehřera-basnizas.